

کاردار سابق ایران در لندن در گفت‌وگو با پانا ؛

نگاهی به ایران قبل از برجام تا برجام بعد از ترامپ؛ رئیس‌جمهوری آمریکا باخت

تهران (پانا) - کاردار سابق ایران در لندن وضع کشورمان و فضای بین‌المللی علیه جمهوری اسلامی ایران قبل از توافق برجام تا خروج آمریکا از این توافق را تشریح و تاکید کرد رئیس‌جمهوری آمریکا نتوانست به اهدافش در قبال ایران دست پیدا کند، از جمله آن‌ها هم همین قرارداد همکاری ۲۵ ساله بین ایران و چین است که به تعبیر عامیانه ما، خیلی آمریکا را سوزانده است.

سیدجلال ساداتیان در گفت‌وگو با خبرنگار سیاسی پانا به فضای قبل از توافق برجام اشاره کرد و گفت: «شرایطی که به وجود آمده بود در این راستا حرکت می‌کرد که ایران را به بخش امنیتی منشور ببرد، به این معنا که اگر طبق منشور سازمان ملل به ویژه فصل هفتم آن که به موارد امنیتی مربوط می‌شود، اگر کشوری را مخل به مبانی صلح جهانی تشخیص دهند، از طریق شورای امنیت به او هشدارهای لازم داده می‌شود و بعد از طریق تحریم اقتصادی سعی می‌کنند آن کشور را متقاعد کنند به آنچه از او خواسته شده، عمل کند و اگر نهایتاً آن کشور تمکین نکند، قضیه به این سمت می‌رود که با نیروی نظامی به آن کشور حمله می‌کنند و ممکن است حتی به سرنگونی آن نظام و آن رژیم حقوقی که بر کشوری حاکم است، منجر شود.»

کاردار سابق ایران در لندن ادامه داد: «در این ارتباط گام به گام به سمت ایران پیش آمدند، شش قطعنامه مصوب کردند که به موجب آن‌ها که حتی چهار قطعنامه جنبه اجرایی داشت و فقط هشدار نبود، ایران را تحت تحریم‌های سنگینی قرار داده بودند و داشتند حرکت می‌کردند که در مرحله بعد تحت ماده ۴۲ منشور سازمان ملل، حمله نظامی را علیه ایران تدارک ببینند. این شرایط قبل از برجام بود. با مذاکرات برجامی، نهایتاً آن شش قطعنامه منتفی و توافقی که حاصل شد که با یک قطعنامه جدید حالت حقوقی و قانونی پیدا کرد. آن توافقی که بین شش کشور به علاوه ایران حاصل شده بود، قطعنامه ۲۲۳۱ را از یک پشتوانه حقوقی و قانون برخوردار کرد. از سال اولی که این اتفاق افتاد، شرایط نسبتاً خوب پیش رفت، به این ترتیب که بسیاری از کشورهایی که در تحریم ایران مشارکت کرده بودند، هیات‌های بلندپایه‌ای را به سمت ایران فرستادند، در حد روسای جمهور، نخست‌وزیر، معاون اول و ... قرارهایی گذاشته شد و حتی برخی از توافقات به مراحل اجرایی هم نزدیک شدند. این ایام مصادف شد با روی کار آمدن دونالد ترامپ در آمریکا. وی در کمپین انتخاباتی خود در زمان رقابت‌های انتخاباتی اعلام کرد که من اگر رای بیاورم از برجام خارج می‌شوم. او تحت لوا و پرچم حفظ منافع آمریکا یا اولویت منافع آمریکا، به دنبال این بود تا آنجایی که می‌تواند تعهدات بین‌المللی کاهش دهد و به داخل آمریکا توجه کند. این امر باعث شد تا ترامپ از پیمان آب و هوایی پاریس، از برجام خارج شود، پیمان نفتا (قرارداد تجارت آزاد آمریکای شمالی) را لغو کند، از حقوق بشر خارج شود و این اواخر هم از سازمان بهداشت جهانی خارج شد. وی بسیاری از این تعهدات بین‌المللی را زیر پا گذاشت، از جمله آن‌ها برجام بود.»

این کارشناس مسائل سیاست خارجی اضافه کرد: «در برجام او به تصور این بود که اگر خارج شود فشار او باعث خواهد شد که بقیه کشورها هم از او تبعیت کنند و آن‌ها هم خارج شوند و این فشار مجموعه، ایران را به تسلیم وا خواهد داشت و ایران پای میز مذاکره خواهد رفت و به این ترتیب می‌تواند امتیازات جدیدی را از ایران بگیرد. این اتفاق نیافتاد؛ اولاً بقیه کشورها که در مذاکرات حضور داشتند و حتی کشورهای اروپایی که بسیار به آمریکا نزدیک هستند، این‌ها حداقل از نظر سیاسی بیانیه‌هایی را صادر کردند و بر اجرای تعهدات از سوی ایران تاکید داشتند و عدم موافقت خود را برای خروج از برجام اعلام کردند. دوم اینکه عمدتاً هم در آن تحریم‌هایی که از ناحیه آمریکا اتفاق افتاده بود، با آن شدت مشارکت نکردند. البته اروپایی‌ها هم که می‌بایست باید به تعهدات خود در قبال برجام عمل می‌کردند، خیلی تعلل کردند و آنطور که باید به وظایف خود عمل نکردند. اما این عاملی نشد که مثلاً چین،

روسیه و بقیه کشورهای که می‌توانستند با ایران مراودات داشته باشند مانند عراق و ترکیه و ... دست از همکاری بکشند، بلکه کماکان مراودات خود را با ایران حفظ کردند. چون متعهد به اجرای تحریم نبودند. قبل از برجام ولی متعهد به تحریم بودند چون آن تحریم‌ها براساس قطعنامه‌ها و شورای امنیت وضع شده بود؛ در حالیکه این تحریم، تحریم تحمیلی آمریکا است که یکجانبه از برجام خارج شده است و با زور و قلدری و توانمندی اقتصادی، دیگران را هم تهدید به تمکین می‌کند که به حرف او گوش دهند. این دو نوع تحریم بسیار با هم تفاوت دارند. فشار حداکثری آمریکا به این سمت و سو رفته است که علاوه بر تحریم‌هایی که خود انجام می‌دهد، دیگران را هم وادار می‌کند که در این مسیر با او همکاری کنند، که در این مسیر تاکنون موفق نبوده است. از جمله آن‌ها هم همین قرارداد همکاری ۲۵ ساله‌ای است که پیش‌رویش و نویس آن منتشر شده است و ایران قرار است با چین وارد یک همکاری بلندمدت در زمینه‌ها و عرصه‌های مختلف شود. عمده این همکاری اقتصادی است که هم تکنیک لازم را وارد کند و هم در توسعه نفت و گاز ایران اقدام کند که این امر به تعبیر عامیانه ما خیلی آمریکا را سوزانده است.

این کارشناس مسائل بین‌الملل اظهار کرد: ترامپ این همه فشار وارد کرده است که بتواند ایران را کاملا به زانو درآورد ولی می‌بیند که ایران نه تنها تاکنون تسلیم نشده است، بلکه یک راهی برایش باز شده است که می‌تواند به شرایط نسبتا نرمالی دست پیدا کند. حال اینکه در عمل چه اتفاقی خواهد افتاد بحث دیگری است اما تحلیل‌ها و ارزیابی‌ها این است که اگر این توافق حاصل شود، می‌تواند پیامدهای لازم را داشته باشد، یعنی هم از نظر تکنیک و تکنولوژی وضعیت بهتری پیدا کند و هم از جهت بازار صادرات و فروش نفت. در نتیجه شرایط بعد از برجام با شرایط قبل از برجام از تفاوت‌هایی برخوردار است ولو آنکه این تحریم برای مردم ایران مشکلاتی را ایجاد کرده است. همه این مشکلات از تحریم ناشی نمی‌شود هرچند که بخش عمده آن به خاطر تحریم است، بخش دیگر مطمئنا به خاطر مدیریت‌ها، عدم تمکین و همکاری دستگاه‌های دارای ثروت و مالیات ندادن آن‌ها است. آمریکا قلدرا مانده فشارها و تحریم‌هایش را علیه ایران تا این مرحله رسانده است هرچند که از پشتوانه حقوقی برخوردار نیست.

ساداتیان به موضع دیگر نامزد انتخابات ریاست جمهوری آمریکا یعنی جو بایدن در قبال برجام اشاره و تاکید کرد: جو بایدن نامزد ریاست جمهوری آمریکا با کمک تعدادی از مشاورانش سندی ۸۰ صفحه‌ای را منتشر کرده است که در ارتباط با سیاست‌های داخلی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی و ... است و در صورتی که رای بیاورد آن‌ها را عملی خواهد کرد، از جمله نظرات این سند است که ما به برجام باز خواهیم گشت. آن‌ها چگونه باز خواهند گشت؟ طبیعتا آن‌ها هم انتظاراتی را مطرح خواهد کرد و می‌خواهند با شرط و شروط‌هایی باز گردند. در هر صورت آقای بایدن مطرح کرده است که به برجام برمی‌گردد، اگر این مهم اتفاق بیافتد طبیعتا همه آن تحریم‌هایی که از جانب آمریکا اعمال شده است تغییر خواهد کرد، به این صورت که ایشان می‌تواند آنچه را که رئیس‌جمهور آمریکا یعنی ترامپ تصمیم گرفته است، لغو کند، ولی اگر از طریق کنگره آمریکا اتفاق افتاده باشد، نیاز به رایزنی دارد که مقداری لابی صهیونیست‌ها و اعراب، آقای بایدن و حزب دموکرات را راحت نخواهند گذاشت که خیلی گل و بلبل به سمت ایران بیاید و همه چیز عالی پیش برود. قاعدتا آن‌ها هم توقعات و انتظارات و خواسته‌هایی خواهند داشت اما در مجموع استقبال خواهد شد. وقتی او می‌گوید من به برجام برمی‌گردم، این یک گام بسیار بلند است برای اینکه آقای ترامپ نتوانست آنچه را که توقع داشت به دست بیاورد. دوباره تاکید می‌کنم که او برای ایران مشکلات ایجاد کرده، معیشت مردم دچار مشکل شده است، قدرت خرید مردم پایین آمده است، ما این را نفی نمی‌کنیم که بخشی از مشکلات امروز ما ایرانیان براساس تحریم‌های ترامپ به وجود آمده است، اما او به فکر این بود که ایران را به زانو در بیاورد و ایران برود با او مذاکره کند، به این نرسید. او می‌خواست از ایران امتیازاتی را بگیرد، نتوانست. در نتیجه توقع و انتظاراتی را که داشت حاصل نشده است. اکنون آقای بایدن و حزب دموکرات مقداری عقلانیت دارند که آن‌ها هم پا جای پای ترامپ نگذارند که بخواهند در این مسیر حرکت کنند. آن‌ها می‌دانند که این مسیر جواب نداده است، حتی عده‌ای مطرح می‌کنند که ترامپ ممکن است در همین دو سه ماه باقی‌مانده دست به دیوانگی‌ها و بیشتری بزند و بخواهد با ایران وارد یک جنگ تمام عیار شود، اگر در جنگ هم وارد شود حتما باز هم به آن مقصود خود نخواهد رسید هر چند خواهد توانست خساراتی را به ایران وارد کند.

کاردار سابق ایران در لندن تاکید کرد: تلاش مسئولان قاعدتا باید این باشد که این دوره کمتر از سه ماه را به طوری

پیش بگذارند تا تکلیف ترامپ مشخص شود. اکنون اگر در آمریکا رای‌گیری شود، ایشان خواهد باخت، اما ما تا سه ماه دیگر را خبر نداریم. عده‌ای معتقدند که چون وی یک آدم پوپولیستی است ممکن است دست به حرکت‌هایی بزند که موقعیت وی را ارتقا ببخشد، من شخصا بعید می‌دانم حتی اگر بخواهد جنگ تمام عیار هم علیه ایران انجام دهد بعید است که کاهش محبوبیت وی را جبران کند.

ساداتیان به سفر اخیر وزیر امور خارجه ایران به روسیه، تماس امن ظریف با پوتین و نامه محرمانه رئیس‌جمهوری کشورمان برای پوتین و اتفاقات بعد از آن از جمله تماس پوتین با ترامپ و صحبت کردن درباره ایران، اشاره کرد و گفت: روسیه طبیعتاً در این مقطعی که هست و با تحریم‌هایی که ترامپ علیه خود پوتین و روسیه به کار گرفت، شخص پوتین در موضعی نیست که بخواهد بین ایران و آمریکا میانجی‌گری کند و این دو کشور را به هم نزدیک کند. اما با اتفاقاتی که در حال رخ دادن است بعید نیست که روسیه بخواهد از این اتفاقات برای ترمیم روابط خود استفاده کند. شرایط استراتژیک جهانی به گونه‌ای نیست که همه بخواهند در این سه ماه خودشان را خرج ترامپ کنند و وارد یک بازی ریسکی شوند که نتایج آن مشخص نیست. کشورها مجبورند بازی خود را حساب‌شده‌تر انجام دهند. این احتمال وجود دارد که ایران از روسیه بخواهد که در کنار چین یک همکاری بلندمدت استراتژیک را با ایران شکل دهد.